



# Енергія води, вогню і серця

Інтерв'ю з міським головою Дніпродзержинська  
Ярославом Корчевським

Розмову веде Ольга ДОЛОМАН

*– Ярославе Сильвестровичу, у пресі вже досить давно обговорюється питання надання Дніпродзержинську спеціального статусу у зв'язку з його важким екологічним становищем. Проте досі цього не сталося. Як мер цього міста ви, мабуть, можете сказати, від кого чи від чого це залежить?*

– Справді, розпорядження Кабінету Міністрів про першочергові заходи з виходу Дніпродзержинська зі скрутною екологічною ситуації, що склалася в місті, прийнято в листопаді минулого року. Намічено конкретні заходи за

трьома програмами. Перша програма – гарантування безпеки наявних хвостосховищ з метою запобігання аварійним ситуаціям. Друга – забезпечення екологічного захисту території колишнього Придніпровського хімічного заводу. А третя – це суто екологічна програма міста Дніпродзержинська. Фінансування перших двох програм відбувається з державного бюджету, джерело фінансування третьої ще не визначено.

Питання екологічного оздоровлення міста постало не на порожньому місці: хімічне та радіоактивне забруднення Дніпродзержинська перевищує всі допустимі норми. Великий викид в

атмосферу шкідливих речовин, а також нагромадження відходів – щороку їх кількість зростає на 3 млн тонн – створюють неабиякі проблеми.

Техногенне навантаження на одного мешканця нашого міста найбільше в Україні: займаючи близько 2% у загальному обсязі промислового виробництва країни, місто за випуском продукції на душу населення в 3,5 рази перевищує загальнодержавний рівень. Захворюваність населення невпинно зростає, і вплив техногенного та екологічного факторів тут безперечний.

Саме через це Дніпродзержинську необхідний спеціальний екологічний статус. Це дало б нам можливість своє-

часно отримувати кошти на подолання екологічних проблем.

Не думайте, що ми сидимо склавши руки і не боремося самі з екологічними негараздами. Відкриті акціонерні товариства «Дніпровський металургійний комбінат ім. Дзержинського», «ХайдельбергЦемент Україна», «ДніпроАзот» та інші підприємства навіть у такий скрутний кризовий час знаходять кошти на будівництво очисних споруд. Але проблема така масштабна, її вирішення потребує такої великої кількості коштів, що, силами одного міста ми її не подолаємо.

**– Наскільки я зрозуміла, найбільшу небезпеку для Дніпродзержинська, та й для країни в цілому, становлять радіоактивні хвостосховища. Чи багато на території міста таких «крийвок» і скільки небезпечних відходів там зберігається?**

– За статистичними даними, у Дніпродзержинську утворено 9 хвостосховищ відходів уранового виробництва загальною площею 2,68 млн кв. м, де нагромаджено близько 42,2 млн т відходів. Протягом 1948–1991 років у місті на Придніпровському хімічному заводі здійснювали переробку уранових руд для виготовлення уранового концентрату. Внаслідок використання осаджувальних технологій вилучення урану залишки уранових руд нагромаджувалися на прилеглих територіях, у ярах та балках, а також на верхній терасі Дніпра.

Найбільше сховище – «Дніпровське», де зберігається майже 12 млн т таких відходів, – розташоване майже в центрі міста, у безпосередній близькості від Дніпра.

Небезпека полягає не тільки в тому, що ці відходи значно підвищують гамма-фон міста, а й у тому, що в кількох метрах від хвостосховища «Дніпровське» протікає річка Коноплянка, яка впадає в Дніпро. Внаслідок розмивання поверхні сховища опадами, а також через те, що система зливової каналізації на території колишнього ВО «Придніпровський хімічний завод» давно потребує ремонту, на який роками не вистачає коштів, існує велика небезпека підвищення рівня ґрунтових вод. Якщо підземні води розмиють ґрунт і увійдуть

у тіло хвостосховища, радіоактивний бруд може потрапити в Дніпро. Я нікого не залякую, але попереджаю: якщо, не дай Боже, так станеться й уся ця суміш потрапить у Дніпро, ми втратимо всі курорти по течії Дніпра, на Чорному, а може, й Середземному морях.

Програма нині не фінансується з держбюджету, тому ми направили до Верховної Ради, Кабінету Міністрів відповідні звернення щодо виділення коштів зі стабілізаційного чи резервного фондів уряду уже цього року.

**– Чи розробляється технологія використання відходів? Адже їх так багато, ще й додається щороку, за вашими словами, по 3 мли тонн.**

– Це важлива проблема, і над її рішенням працюють науково-дослідні інститути. Вже розроблено пропозиції з утилізації та переробки відходів уранового виробництва. Щодо металургійних відходів, то їх переробка здійснюється вже десятки років.

**– Як виживає індустріальне місто під час кризи?**

– Нині нам дуже важко. Річ у тім, що Дніпродзержинськ – суто індустріальне місто, тому виживає воно тільки за рахунок своїх підприємств. Якщо заводи не працюють, місто втрачає основне джерело для існування, не отримує надходжень до бюджету. Діяльність ма-

**«Якщо вся ця радіоактивна суміш потрапить у Дніпро, ми втратимо всі курорти по течії Дніпра, на Чорному, а може, й Середземному морях»**

лого і середнього бізнесу в нас також залежить від стану справ на великих підприємствах. Дніпродзержинськ не має ані свого хлібозаводу, ані макаронної чи кондитерської фабрики, ані м'ясокомбінату. Тобто ця сфера, природна для інших міст, у нас відсутня: сама лише індустрія і більше нічого. Іншим містам трохи легше: якщо не працює важка індустрія, підставляють плече підприємства легкої, харчової, місцевої промисловості. А наш Дніпродзержинськ у цьому сенсі особливий, бо маємо тільки одне плече – важку індустрію. Таким свого часу побудували це місто – при заводах і з головним

акцентом саме на них. До речі, колишній Дніпродзержинськ виробляв 1% від валового промислового продукту СРСР.

**– То, може, широка реклама вашої продукції допомогла б у її реалізації і, таким чином, у надходженні коштів?**


– Продукцію наших підприємств ми рекламуємо скрізь. До речі, через дипломатичні канали направили звернення до Нурсултана Назарбаєва з пропозицією укласти угоди на поставку наших залізничних вагонів виробництва ВАТ «Дніпровагонмаш». Ці питання там уже опрацьовуються. І не тільки в Казахстані, а й у Росії та інших країнах. Хочемо також налагодити дружні зв'язки з Литвою. Литовці зацікавилися нашим містом, і є вже перші паростки співробітництва, проте фінансові труднощі їх загальмували. Продукцію Дніпродзержинська, безперечно, можна і треба рекламувати, і ми цим займаємося.

**– А як у вас з інвестиціями?**

– У цілому інвестиційний клімат привабливий. Нинікладаються інвестиції в наші великі підприємства. Дніпродзержинська торгова марка відома у світі, наша продукція конкурентоспроможна на ринку. До чавуну, сталі, прокату, коксу, мінеральних добрив, смол, рідкісноземельних металів високої частоти, цементу, збірного залізобетону, промислових та магістральних вагонів останніми роками додалися фарби, метизи. Досить великим є також інтелектуальний промисловий та науковий потенціал Дніпродзержинська.

Думаю, що з подоланням тимчасових труднощів інвестиції надійдуть і у розвиток соціальної інфраструктури. Всі великі промислові підприємства розташовані в нас на правому березі Дніпра, а лівобережна частина Дніпродзержинська, де містяться «спальні» райони, залишається екологічно чистою. Там є чудові чисті озера, ліс, отже, можна розвивати рекреаційну сферу, туризм.

**– Ярославе Сильвестровичу, чи вплинула на розвиток вашого міста відмова Дніпропетровську у проведенні Євро-2012?**

– Звісно, вплинула. Ми також були включені до програми Євро-2012, адже наше місто розташоване всього в 



➤ 40 км від Дніпропетровська. Маємо прекрасні шляхи сполучення, чудові зони відпочинку, добротні готельні комплекси і стадіони, де могли б тренуватися команди-учасниці. Наш басейн, за оцінками спортсменів, – найкращий в Україні і навіть у світі! Тож ми мали надію на те, що візьмемо участь у чемпіонаті з футболу. І було дуже прикро, коли Дніпропетровську відмовили. Вважаю, що це – несправедливо! Тоді я навіть пожартував, що доведеться нам проводити альтернативні змагання. Та в душі я переконаний, що з усіх міст Дніпропетровськ до прийому цього турніру був підготовлений найкраще.

**– Для вас як мера індустріального міста має бути небайдуже питання формування місцевих бюджетів. Що ви скажете стосовно цього?**

– Не тільки як мера міста, а й просто як жителя Дніпропетровщини мене дуже непокоїть, що торік за податками до державного бюджету ми посіли перше місце в Україні, а за видатками з держбюджету – вісімнадцяте. На мою думку, так бути не повинно. Тому вважаю, що треба повертатися до формування бюджету знизу, щоб містам дали можливість самим формувати свої бюджети, бо інакше ми не виживемо. Якби бодай частину загальнодержавних податків залишали в індустріальних містах, ми могли б вирішити свої нагальні питання, а не ходити з простягнутою рукою по всіх інстанціях.

**– А тепер перейдімо від ваших проблем до ваших досягнень.**

– Найбільшим нашим досягненням вважаю те, що ми привернули увагу держави до питань екології. Жителі Дніпродзержинська повинні мати гідні умови життя. Скажімо, вже багато років у такому великому місті, як наше, не зупинявся швидкісний потяг, а тепер ми це питання вирішили.

Ще одне позитивне зрушення: торік відселили 97 сімей із зсувної зони – Самишиної балки. Цього року ми теж просили в уряді 40 млн грн для відселення. Думаю, з прийняттям поправок до бюджету ця сума з'явиться, і ми продовжимо відселяти людей із небезпечного району міста.

Нещодавно ми закінчили зведення довгобудів, яких уже багато років не могли завершити.

Радує, що в Дніпродзержинську немає масових звільнень з роботи, своєчасно виплачується заробітна платня. Проте є деякі проблеми фінансування з державою бюджетної сфери міста.

Крім питань екології, промисловості, економіки, приділяємо увагу і культурному розвитку міста: проводимо різноманітні фестивалі, конкурси, розвиваємо мистецтво. Маємо прекрасний музей історії міста, поряд з ним – новий музей під відкритим небом.

Нещодавно в Дніпродзержинську побувала дружина президента Катерина Ющенко. Вона відвідала дитячий будинок для дітей із вадами

опорно-рухового апарату. Над цим будинком шефствує школа-гімназія №11, і учні 7–11-х класів ставляться до хворих дітей, наче до рідних братів і сестер.

До безперечних досягнень зараховуємо те, що наше місто перше в країні почало займатися питанням впровадження теплових насосів за рахунок зелених інвестицій відповідно до Кіотського протоколу. Напружено працювали цілий рік, і найближчим часом на прикладі одного мікрорайону доведемо, що можна отримувати тепло за допомогою теплових насосів і постійно забезпечувати оселі теплоносієм та гарячою водою.

Головне, що Дніпродзержинськ живе, і найбільше наше надбання – це працюючі люди, які щиро люблять рідне місто і мріють про краще майбутнє для нього і для себе, для своїх сімей, для дітей. А люди в нас справді унікальні! Де ще у світі є місто, яке дало стільки керівників країн? Брежнев, Назарбаєв, Щербицький – дніпродзержинці. У нас особлива, дуже потужна енергетика. Тому й проблеми маємо великі, бо, як кажуть, чим яскравіше сонце, тим чорніша тінь. Я хочу, щоб величезний потенціал Дніпродзержинська був повністю реалізований і працював для міста і для України. Сьогодні ми в цьому потребуємо допомоги, та переконаний, що спільними зусиллями подолаємо тимчасові труднощі. Бо тільки в єдності наша сила.

# Не зупинятися на досягнутому

У бізнесі, так само як у житті, виживають не найсильніші,  
а найбільш пристосовані до виживання

Розмову веде **Костянтин КОВАЛЬ**

Указку про трьох китів президент групи компаній «Фомальгаут» Сергій Єршов не вірить, а про свою «землю» каже, що тримається вона на чесності, цілеспрямованості і терпінні.

**– Сергію Анатолійовичу, цього року група «Фомальгаут» відзначила своє п'ятнадцятиріччя. Півтора десятиліття – термін чималий. У чому секрет успішності компанії?**

– Тут немає ніякого секрету. Все як у природі. Виживає не найсильніший, а той, у кого більш розвинутий інстинкт самозбереження. І формула успішності проста: «Якщо прагнеш зробити щось добре – зроби це власноруч». Скільки себе пам'ятаю, завжди намагався виникнути в суть предмета, кожну справу робити добросовісно. Щодо «першої цеглини» в бізнесі. Багато років тому в Україні не було нормального сервісу з продажу упакованого цементу. І «Фомальгаут» – ще до того, як ми вивчили такі мудрі слова, як «ніша ринку» – вийшов на вітчизняний ринок зі своєю продукцією і зайняв саме цю нішу. Попит народжує пропозицію. Справи пішли. А коли з'явилися прибутки, ми не пустили їх на їжу та машини, а почали інвестувати у власне виробництво.

**– «Фомальгаут» – стовідсотковий українець?**

– Саме так. І що б там не казали, виживати без іноземних капіталів можна.

**– Географія вашої компанії?**

– У принципі, охоплено всю Україну. Наші підприємства працюють у Києві, Красному Лимані на Донеччині, у Ковелі, Цюрупинську, Житомирі, на Чернігівщині. Загальна кількість працівників – близько тисячі. Не можна сказати, що кризи в нас не відчували: взимку обсяги виробництва впали на 30–40%. Зараз порівняно з минулим роком ідемо з відставанням у 10–15%. Сподіваємося до кінця року вийти на обсяги 2008-го.

**– Поговорімо про Polimix. У чому особливість вашої продукції?**

– З погляду звичайного споживача він нібито нічим не відрізняється від аналогічних продуктів. А з погляду фахівців відмінностей чимало. Зокрема, в асортименті – маємо кілька унікальних продуктів для України. Якість високого



рівня і більш лояльна цінова політика. Основний оцінювач нашої продукції – рука будівельника. І ті, хто починає роботу з Polimix, переходити на інші марки не поспішають.

Ми не зупиняємося на досягнутому. На заводі постійно працює наукова лабораторія. Витрачаємо багато грошей на дослідження, на розробку нових рецептур. Цей процес не припиняється навіть під час кризи.

**– Дослідники старожитностей вважали, що середньовічні замки побудовано на розчині з яєчним жовтком. Наскільки це відповідає дійсності?**

– Це дуже сумнівно. Органіка не дає міцності. Середньовічні будівельни-

ки ставили замки на звичайному вапні. Його властивість – набирати міцність з роками. А на цементі будинки менш життєздатні.

**– Скільки часу проживуть нові будівлі? Про брежнєвські «коробочки» казали, що їх поставили на чверть століття.**

– Через нашу бідність ці «пам'ятки архітектури» простоять ще років 20–30. Потім їх знесуть. Що ж до нових будинків – вони стоятимуть років 50, хоча все залежить від совісті будівельників, використаних ними будматеріалів і від самих господарів, бо стан будівлі треба підтримувати. Наші оздоблювальні матеріали відповідають найбільш жорстким вітчизняним стандартам якості і за правильного використання прослужать не менш як 35 років.

**– У базі даних вашої компанії понад 40 тис. підприємств і об'єктів. Можете виділити ті, роботою з якими ви особливо тишаєтесь?**

– Це наші духовні святині: Свято-Іоаннівський монастир, жіночий монастир «Феофанія», Свято-Петропавлівський храм, Київська Духовна академія та інші. А якщо говорити про нашу участь у широкому будівництві, мало знайдеться більш-менш значних об'єктів (і не лише в Києві), на яких не використовували б нашу продукцію.

**– Сергію Анатолійовичу, мабуть, хімія була в школі вашим улюбленим предметом...**

– Якби знав, що завдяки їй знайду своє місце в суспільстві – напевно полюбив би. А в школі захоплювався радіоелектронікою. Саме тоді вчителі навчили мене терпіння і прищепили прагнення йти вперед, не зупиняючись.

**– Скільки ви підкорили висот?**

– Я їх не рахував. Сьогодні в Києво-Могилянській Бізнес-школі захищатиму диплом з другої вищої освіти. Але переконаний: і ця висота не буде для мене останньою.